

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Hegymegi KISS Pál

Cím: A polgármesteri szék betöltése

Forrás: Magyarország

Bp.

(Hely)

1923. 6. 13.

(Idő)

(Köt. v. füzet)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

352.053.1

Hely

Idő

"1923"

Személy

Helyszám

352.053.1.1923

A polgármesteri szék betöltése

írta: HEGYMEGI KISS PÁL nemzetgyűlési képviselő

A lefolytatott közigazgatási anketón a közigazgatási reformnak a szakemberek részéről igen vitatott része volt a mostani polgármesteri állás betöltése. A belügyminiszter ugyanis az önkormányzati állásokat kinevezés útján kívánja betölteni, csupán a városokra nézve tesz kivételt. Itt is azonban az első tisztviselőt, a polgármestert a közgyűlés által jelölt három, legalább a VI. fizetési osztályba tartozó egyénből az államfő nevezné ki miniszteri ellenjegyzés mellett.

Ezidőszent a polgármesteri állást választás útján töltik be, a kijelölő választmány által jelölt három egyén közül. E kijelölő választmány olyképpen van összeállítva, hogy ott a főispán befolyása érvényesül.

Az önkormányzati szabadság hívei az első tisztviselői állást minden kormánybefolyástól mentesen a lakosság képviselete, a közgyűlés kell, hogy betöltse. Ebben találják a városi autonómia sarkalatos pontját, legfeljebb annyi engedélyt tesznek, hogy a kormányt a megerősítés joga illesse meg, mely jog azonban tetszés szerint nem gyakorolható.

Ez a kérdés, hogy miként töltsék be a polgármesteri állást, nem kicsinylendő le, mert a városi önkormányzat létezésével szorosan összefügg, s mert ennek a kérdésnek helytelen megoldása keserves helyzetbe hozhatja időnként az egyes városokat, megbénítja a közigazgatást. Sőt a mostani reform szerint ennek a kérdésnek jelentősége még fokozódni fog, mert a tervezet a polgármester jogkörét jelentősen kiszélesíti az által, hogy a városi tanácsot megszüntetvén, ennek hatalmát is a polgármesterre ruházza. A tervezet szerint a polgármester kezében összpontosul a városi közigazgatásnak teljhatalommal való vezetése, az egyes konkrét ügyekben a döntés joga, az autonómia szerveinek, a közgyűlésnek, a bizottságoknak irányítása. A városi életet érintő jelentős kérdésekben, így városfejlesztés, városrendezés, közellátás, közüzemek, közművek, építkezés, vagyongazdálkodás, pénzügy, lakáshány, drágaság, szóval politika tekintetében a teljhatalmú vezetés, egyáltalán a városi igazgatás munkaprogramjának megállapítása mind-mind a polgármesterre hárul. — aki így

a városi közösségben ugyanazt a szerepet tölti be, mint parlamentáris államban a miniszterelnök.

Igazán embernek kell lennie a talpán, széleskörű tudással, nagy gyakorlati érzékkel kell bírnia, hogy feladatainak megfelelően, igen erős kapcsolatának kell lennie a város lakosságával és az ezt képviselő közgyűléssel, hogy hivatását a köz javára láthassa el.

Az állások betöltésének mikéntje: a kinevezés, vagy választás a közigazgatás elméleti művelői szerint egyaránt összeegyeztethető az önkormányzati rendszerrel. Csak az a kérdés, hogy miként határozzák meg ezek az írók magát az önkormányzatot. Az elmélet ebből a szempontból nagyon is ingadozó, nagyon is hajlítható. Az önkormányzatnak speciális magyar jellege azonban feltétlenül szükséges, hogy a hatáskörrel bíró tisztviselői állások betöltése választás útján történjen. Különösen a városokban, melyekre az igazgatással kapcsolatos összes feladat megoldására képtelen állam igen sok terhes és költséges kötelezettséget hárít s amelyekben a lakosságnak a közügyek iránti érdeklődése igen élénk.

A belügyminiszternek az a terveze tehát, hogy városokban az első tisztviselői állások kinevezés útján töltsenek be, a városok önkormányzati szabadságával össze nem egyeztethető. Hiszen eszerint az államigazgatás feladatait ellátó városi igazgatásnak úgyszólván teljhatalmú, központosított vezetését nem a város embere, hanem a kormány által odaállított egyén végeznék. Ez lehet jó beamter, de a város lakosságával kapcsolata nem lesz, a legtöbb esetben nélkülözni a városi lakosság többségének bizalmát, holott erre a városoknál igen, de igen nagy szükség van.

A városi lakosság a közügyek és a helyi igazgatás feladatainak mikénti ellátása tekintetében irányzatokra, pártokra oszlik, ezeknek a pártoknak városfejlesztési programjuk is van, s a többségben lévő irányzat az első tisztviselőtől várja programjának megvalósítását, sőt a polgármesteri állás betöltésénél éppen az az irányadó, mennyiben képes a jelölt a város széleskörű feladatainak, s magának a programnak megoldására. Ez állás feladatkörének jó ellátá-

sához koncepció és a lakosság bizalma feltétlenül szükséges. Hiszen sok-sok költséggel jár a városi közigazgatás, a közfeladatok megoldása, a város fejlesztése miatt nagyon mélyen kell a polgárok zsebébe nyúlni, s ezt csak az a vezető tisztviselő képes elérni, ki iránt bizalom van, aki a többség akaratából ül a polgármesteri székben. Az ilyen tisztviselő jó és megfelelő költségvetést szavaztathat meg a közösséggel.

Azért, hogy valaki hivatalos kötelességeit jól ellátja, még nem jó polgármester, ehhez különös képesség, vezetési, irányítási tudás s mint említém, széleskörű koncepció kell. A meg nem felelő polgármestert, ha mint hivatalnok becsületes és jó tisztviselő, nem lehet elcsapni, hanem a város érdekében ki kell választani, mert minden becsületessége és jósága mellett is a városra, a közre, a város fejlődésére káros volna, ha a helyén maradna. Kinevezés esetén ez a megoldási lehetőség elmarad, a város nyakára ültetett polgármester a város kárára s a köz rovására helyén marad, az ellentét közte és a város lakossága között szélesedik. *A régi adminisztrátori rendszer elevenedik meg újra.*

Minderre nem korrektívum a belügyminiszternek az a terve, hogy a város által jelölt három egyén közül történik a kinevezés, sőt nagyobb veszedelmet jelent, mert így a kisebbség jelöltjét is kinevezheti a kormány, s ki is fogja nevezni igen gyakran akkor, ha a többség az országos politikában a kormánynak nem páriroz.

Az ilyen polgármesterektől pedig mentse Isten.

Szodomává teszi a várost, széthúzást visz a városába, ellenkezést vált ki magával és a kormánnyal szemben még oly kérdések és ügyek ellátásánál is, melyeknek az országos vagy a városi politikához közük sincs. Ebből a szempontból a régi helyzet, a főispán elnökléte mellett való kijelölés is jobb volt. Mert a főispán bármennyire is exponense a kormánynak, a saját működésének eredményessége érdekében mindig vigyázott arra, hogy mélyreható ellentét ne fejlődjék közte és a közösség többsége között. A kormány távol el a várostól, nála már ez a szempont nem lesz irányadó.

Anomália is, amit a belügyminiszter akar, hogy két kinevezett embert, főispánt és polgármestert ültessen a városi adminisztráció nyakára akkor, amikor a városi igazgatással járó költségek óriási részét a lakosság viseli.

A polgármesteri állást, melynek jól betöltéséhez különleges képesség, koncepció, s a lakosság bizalma szükséges, nem lehet számárlétrába bellieszteni

olyképpen, amint a belügyminiszter akarja, hogy a betöltésnél a rangsor is figyelembe vétessék. Ezt a közösség szabad választására kell bízni, amely igen gyakran az arra alkalmasabb kisebb állású tisztviselőt is megválaszthatja, sőt sokszor kívülről hoz alkalmas embert, ha a város érdeke úgy kívánja.

Szóval tessék csak a városok jogkörében hagyni az első tisztviselői állás betöltését. A régi nagy polgármesterek Bácsy, Telbysz s a többiek azért tudtak alkotni, fejleszteni s azért lehettek oly nagyok, mert a városaik bizalmából kerültek helyeikre s működtek becsülettel és eredményesen.